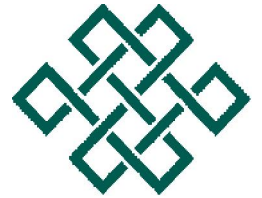

EUROPOS SĄJUNGA
Europos fondas trečiųjų
šalių piliečių integracijai

Viešoji įstaiga

Nacionalinė regionų plėtros agentūra

Projekto EIF/2009/3/26/PG/2 elektroninis laikraštis nr. 10

2010 m. lapkričio mėn.

TREČIŲJŲ ŠALIŲ PILIEČIŲ INTEGRACIJA LIETUVOJE

Lietuvoje trūksta aiškios imigracijos politikos. Šalis galėtų įdarbinti aukštos kvalifikacijos specialistų iš užsienio, tačiau jiems sudaromos įvairios kliūtys. Mes neturime aiškių prioritetų. Vieningo imigracijos dokumento ir integraciją prižiūrinčios institucijos nėra, imigrantai įleidžiami tik pagal "gaisrų gesinimo" principą. O kaip tai vyksta Vokietijoje? Apie tai mums papasakojo ekspertė Krystyna Michalski.

SEMINARAS MARIJAMPOLĖJE SU VOKIETIJOS

EKSPERTE IR KAUNO REGIONO SOCIALINIAIS PARTNERIAIS

2010 m lapkričio 26 dieną, Marijampolės prekybos, pramonės amatų rūmuose įvyko seminaras su Vokietijos eksperte Krystyna Michalski. Lektorė gyvena ir dirba vienoje iš 16 Vokietijos žemių Šlėzvigas – Holšteinas, sostinė – Kylis. 5,1 % visų gyventojų sudaro kitataučiai, daugiausia turkai ir buvusios Jugoslavijos tautos. *Apie lektorę.* Mama – vokietė, tėtis – lenkas. Jai buvo trylika metų kai atvyko į Vokietiją. Kadangi mama buvo priverstinai išvykusi iš Vokietijos, Krystyna priklauso sugrįžusiųjų vokiečių kartai. Krystyna jau dešimt metų dirba konsultante, o pastarieji šeši metai - nevyriausybinių organizacijų asociacijoje „PARITÄTISCHER“ ir vykdo politinius uždavinius, t. y. atstovauja asociacijos interesus politiniuose sluoksniuose, be to ji konsultuoja asociacijos nares. Pagrindinė veiklos sritis - pagalba moterims ir vaikams. Ji specializuojasi pagalbos imigrantėms gerinimu, užsiima lobizmu politikoje, kad pagerintų imigrančių padėtį Vokietijoje.

Seminaro dalyviai ir lektorė Krystyna Michalski (trečia iš dešinės)

Tokių asociacijų kaip „PARITÄTISCHER“ Vokietijoje yra kiekvienoje iš 16 žemių. Tačiau dvi žemės yra sudariusios vieną sąjungą, todėl asociacijų visoje Vokietijoje yra 15. Vienos žemės sąjungą, vykdo veiklą toje žemėje, nes skirtingų žemių skirtingi įstatymai. Kiekviena asociacija atskirai, žemėse yra savarankiška. Centrinė organizacijų atstovybė yra Berlyne, ji atstovauja visų asociacijų interesus ir aktyviai dalyvauja politinėje veikloje.

Kiekviena asociacijos narė turi savo veiklos sritį: imigrantai, pabėgėliai, vaikų darželiai, privačios mokyklos ir t. t.. Organizacijų yra įvairių dydžių. Jos moka nario mokestį, priklausomai nuo uždirbamų pinigų kiekio: mažiausia 76 eurai per metus, o didžiausia 60 000 eurų. Įplaukas gauna, priklausomai nuo veiklos, tai gali būti valstybės finansuojamos sritys, savanoriškos aukos, įvairūs fondai, dalis loterijų pinigų skiriama socialinei veiklai.

Vokietijoje yra dar panašių (į „PARITÄTISCHER“) organizacijų:

- Dirbančiųjų gerovės;
- Caritas;
- Evangelikų diakonijų organizacija;
- Žydų centrinė konsultavimo organizacija;

- Raudonasis kryžius.

Minėtos įstaigos yra panašiai organizuotos ir visos jos yra valstybės socialinės partnerės. Lektorės atstovaujama organizacijų asociacija nevykdo jokių funkcijų, tik atstovauja kitų organizacijų (asociacijos narių) interesus. Valdžia tariasi su pagrindine asociacija (Berlyne) dėl įstatymų leidybos. Žemės lygmenyje jos atitikmuo yra toks pat, jie turi teisę patarti įstatymų leidimo klausimais, tai numato konstitucija. Svarbu žinoti, kad organizacija nepolitinė (ne partinė), nepriklauso jokiai religiniai grupei, tai reiškia, kad visų interesus atstovauja vienodai.

Statistika. Vokietijoje gyvena 82 mln. gyventojų iš jų 6,7 mln. (apie 8,17 %) yra užsieniečiai atvykę iš 200 šalių. Šlėzvingo – Holšteino žemėje gyvena 2,8 mln. gyventojų iš jų 131 331 (apie 4,69 %) – užsieniečiai, spėjama, kad 500 000 žmonių yra nelegalai (t .y. neturi dokumentų, leidžiančių oficialiai gyventi Vokietijoje).

Seminaro Marijampolėje akimirka

Sąvokos. Vokietijoje migracija suprantama kaip įvažiavimas į Vokietiją ir išvažiavimas iš jos. Diskutuojama apie naują sąvoką „asmeninė migracijos istorija“. Tai reiškia, kad žmogus

gyvena Vokietijoje, bet nekalba vokiškai, kaip pvz. iš Kazachstano grįžta pabėgę per karą, jų vaikai, įvairūs pabėgėliai ir t. t. Žmonės turėję ką nors bendrą su migracija, turėtų turėti asmeninę migracijos istoriją. Šiai grupei priskiriami trečios kartos imigrantai (pvz. lektorės dukra gimusi ir užaugusi Vokietijoje priklauso šiai grupei, nes senelis Lenkas), šiai grupei priklauso apie 15 mln. vokiečių. Tai gali būti:

- užsieniečiai turintys pilietybę;
- pabėgėliai, pasiprašę prieglobsčio;
- vėlyvieji iškeldinti, grįžtantys (pvz.: po karo Lenkijoje rado vyrą ir grįžo į Vokietiją);

Visoms minėtoms grupėms taikomi skirtingi įstatymai.

Migracijos istorija Vokietijoje. Migracija - sena tema Vokietijoje. Nuo XIX a. 8 mln. vokiečių emigravo į JAV. Šiuo metu kalbama apie migraciją po 1945 m. karo. Apie 1956 metus Vokietijai reikėjo daug nekvalifikuotos darbo jėgos. Po 1950 metų Vokietija pasirašė su kitomis šalimis susitarimus, kurie leido verbuoti darbuotojus iš tų šalių. Pirmą šalį su kuria pasirašė minėtą sutartį buvo Italija. Pvz. tokios firmos kaip SIEMENS siuntė savo darbuotojus su medikais į Italiją, kad atrinktų sveikus „juodadarbius“. Po 60 metų ši susitarimą pasirašė ir Ispanija, Graikija po to Turkija Portugalija., Tunisas, Marokas. Dar vėliau kvietė žmones ir iš Jugoslavijos. Vokietija buvo stipri ekonomiškai, nes turėjo daug ir pigios darbo jėgos.

Traukiniais veždavo į Vokietiją ir apgyvendindavo barakuose. Darbo sutartis sudarydavo dviems metams. Dažniausiai atvykdavo vyrai, o moterų labai mažai. Milijoninis imigrantas buvo apdovanotas mopedu, jį rodė televizija, sveikino meras. Tačiau idėja dėl dviejų metų buvo tik teorinė. Investavę į darbuotoją darbdaviai nenorėjo jo paleisti ir investuoti į kitą, todėl susitarė su vyriausybe, kad jų darbo sutartys nebūtų nutraukiamos. Jie tapo „svečiai dirbti“ arba atvykę dirbti ir jau neribotam laikui. Išryškėjo problema - atvežtiniai žmonės buvo uždari savo grupėse. Jie nesiintegravo į Vokietijos socialinį gyvenimą. Jie beveik nekontaktavo su vokiečiais. Todėl neišmoko kalbos. Dauguma darbininkų sluoksnio žmonių galvojo, kad tai laikina, padirbs ir grįš į savo šalį. Tuo laikotarpiu Vokietijos ekonomika dar labiau pakilo, nes tokia pigi darbo jėga padėjo sukurti sėkmingą Vokietijos ūkį.

1973 m. prasidėjo naftos krizė. Šiais metais buvo uždrausta verbuoti kitų šalių darbininkus. Tada Vokietijos vyriausybė pasakė: „mieli žmonės, jei jūs išvažiuosite namo, gausite premijas“. Bet žmonės nenorėjo grįžti namo. Jie norėjo atsivežti šeimas į Vokietiją, nes čia jie jautėsi geriau nei gimtojoje šalyje. Daugelis jų nebegyveno barakuose, jau turėjo nusipirkę butus, nors ir labai prastus. Vokietija nepripažino, kad yra imigrantų šalis, nors Vokietijoje gyveno milijonai imigrantų. Maža dalis pasinaudojo premija, bet dauguma liko.

1970 m. *V. Branto politika*. V. Brantas atvažiavo į Lenkiją nulenkęs galvą, susitarti, kad būtų leista grįžti ištremtiems (per karą) vokiečiams į tėvynę. Grįžusiems buvo taikomos germanizacijos, pagalbos priemonės. Meras sveikindavo grįžusius su gėlėmis geležinkelio stotyje. Tada buvo grįžtančių iš buvusios Tarybų sąjungos šalių, taip pat ir iš Rusijos, grįžę vaikai buvo apgyvendinami internatuose. Taip pat grįždavo ir iš kitų šalių, tarp jų ir Lietuvos. V. Branto politika buvo labai kritikuojama. Kadangi Vokietija neigė, kad yra imigrantų šalis, neskyrė tinkamo dėmesio imigrantų ir grįžusiųjų prisitaikymui. Vienintelės nevyriausybinių organizacijos skyrė tam dėmesio: jos teikė pirmą pagalbą, mokė kalbos, steigė darželius, mokyklas ir t. t.

1961 m. buvo priimtas užsieniečių įstatymas, kurio pagrindinis tikslas – taikos palaikymas šalyje, įstatymas „dėl akių“. Jis kalbėjo apie užsieniečių teises.

1990 m. buvo išleistas antras įstatymas ir būtent tuo metu lektorė pradėjo dirbti su imigrantais. Ji vadovavo biurui, kuris dirbo su „svečiais dirbti“ turkais, graikais ir kt. Blogiausia, kad jų vaikai mokėjo tik savo kalbą ir dėl to jie negalėjo mokytis bendrose vokiečių mokyklose. „Svečiai dirbti“ krizės metu pirmieji tapo bedarbiais, jiems nebuvo taikomos jokios integracijos priemonės. Daugiausia problemų kildavo moterims, nes jos buvo visiškai atskirtos. Daug bėdų mergaitėms iš Turkijos nuo dešimties metų turėjo vaikščiot apsidengusios, dėl kultūros skirtumų negalėjo lankyti plaukimo pamokų ir pan.

1993 m. prasidėjo politinis triukšmas dėl imigrantų. Buvo daromas spaudimas per spaudą, mitingais, buvo deginami turkų namai. Tačiau prieš ispanų imigrantus nieko nesakė, nes Ispanijoje vokiečiai mėgdavo atostogauti. Tada NVO Vokietijos vyriausybę spaudė, kad ką nors darytu, nes vis dėl to Vokietija yra imigrantų šalis ir tai reikia pripažinti. Tuo metinė vyriausybė buvo konservatoriai, todėl pataikaudami rinkėjams sugriežtinos „aziul“ įstatymą, ir tai buvo kaip smūgis per veidą NVO. Tik 2000 m. buvo sudaryta komisija, ištirti migracijos situacijai Vokietijoje ir ką galima padaryti. Mokslininkai iki tol nesidomėjo ta tema. Todėl nebuvo jokių socialinių, statistinių duomenų. Dirbo tik penki mokslininkai. Daugelis politikų, darbdavių asociacijos atstovai, NVO, pradėjo spausti daryti kažką, nes tai grėsė Vokietijai neramumais. Ir tik 2005 m. buvo priimtas migracijos įstatymas - tada buvo oficialiai pripažinta, kad Vokietija yra imigrantų šalis. Dabar galima buvo tikėtis teisingos, sėkmingos integracijos.

Niurnberge yra tarnybos, imigrantams ir pabėgėliams padėti, būstinė. Jos atstovybės yra visose žemėse. Valstybės mastu yra ministerija, žemių lygmenyje - teisingumo ir lygių teisių tarnyba. Iki 2005 m. buvo įvairių organizacijų besirūpinančių imigrantais, bet jos buvo neoficialios ir negaudavo pinigų iš vyriausybės. Pvz. be paminėtų NVO yra „Pro Aziul“ skirta

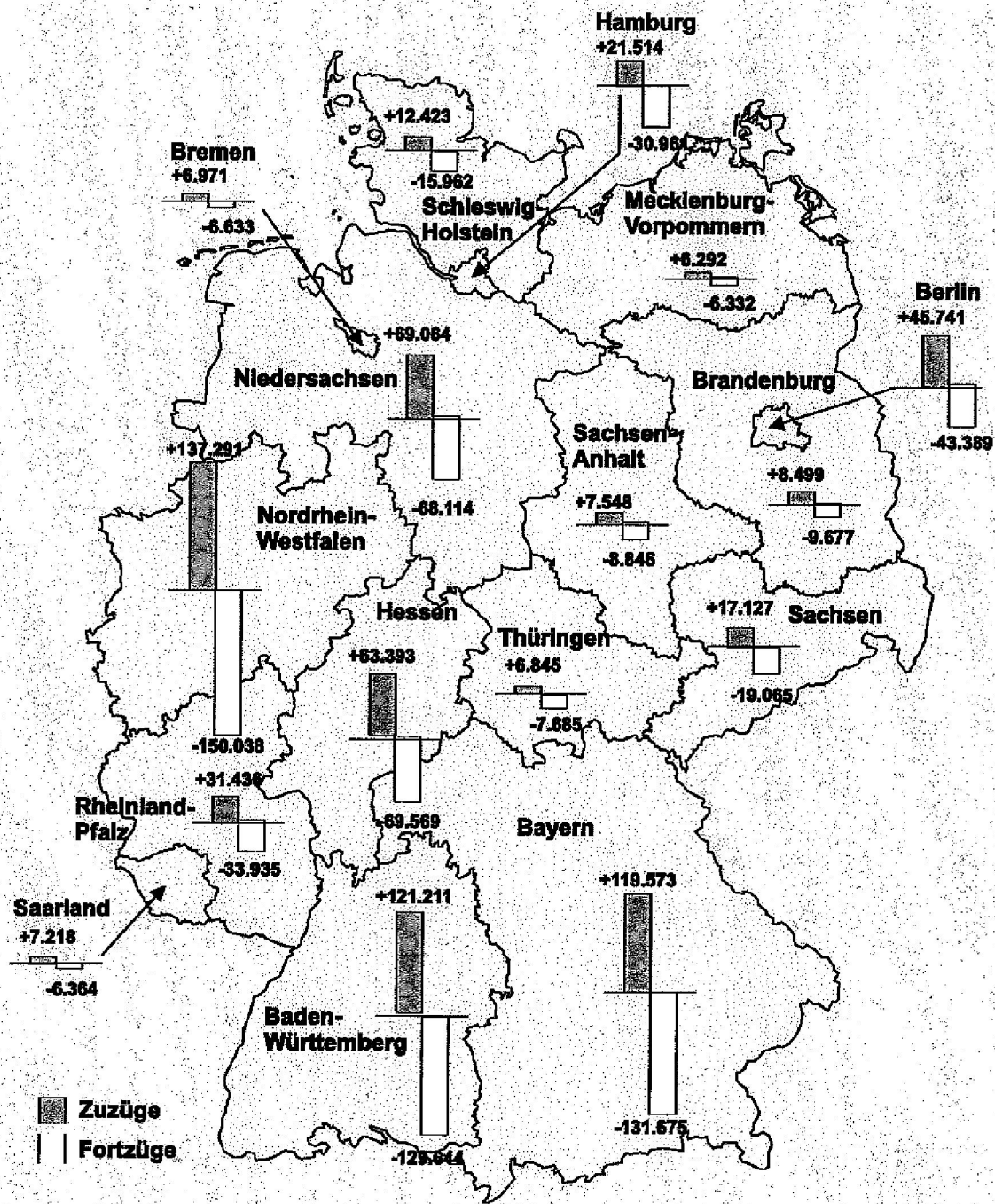
turkams integruoti. Kadangi pagaliau pripažinta, kad Vokietija yra imigrantų šalis, Bundestagas (žemieji parlamento rūmai) reikalauja iš vyriausybės duomenų apie esamą padėtį. Buvo atlikta detali analizė ir paruošta ataskaita, tad dabar turima duomenų iki 2008 m. Tai labai svarbi ataskaita, kuri lemia tolimesnius įstatymų pataisymus. Ši ataskaita - atskaitos taškas lektorės darbui. Skaičiai rodo imigrantus ir emigrantus. 2008 m. buvo priskaičiuojama apie 682 000 imigrantų, o emigravusių apie 738 000, Vokietijoje kaip ir Lietuvoje daugiau emigruoja nei imigruoja, tai problema abiem šalims. Vokiečiai yra senstanti tauta, todėl ši problema dar aktualesnė. Vokietijos problema - išvyksta protai, su aukšta kvalifikacija.

Apie 682000 imigruoja per metus. Tokia statistika naudinga politinei diskusijai imigracijos pateisinimui, nes mažėja žmonių skaičius. Po karo yra pareiga registruotis atvykstant ir išvykstant. Tai reguliuoti padeda mokesčiai, socialinis draudimas (jei neprisiregistruoji – neturi socialinio draudimo, jei neišsiregistruoji - privalai ir toliau jį mokėti) ir kt. Visi migravę žmonės yra žinomi – yra kelios kontrolės tarnybos. Pvz.: Bavarija - viena iš didžiausių ir turtingiausių žemių, kurios statistika rodo, kad daugiau išvykstančiųjų nei atvykstančiųjų (žr. 1 pav. „Emigracija ir imigracija Vokietijos žemėse“).

I Vokietiją atvyksta Žydai iš buvusios Tarybų sąjungos (jie priimami remiantis Ženevos konvencija), imigrantai iš Amerikos (pietų ir šiaurės), ES vidinė migracija, užsienio studentai su specialia viza studijoms, grįžta buvę tremtiniai, sezoniniai darbininkai (daugiausia iš Lenkijos), ieškantys prieglobsčio (mažai, nes sugriežtintas konstitucijos), šeimos susijungimo pagrindu. Kiekvienai atvykusių grupei taikomi skirtingi įstatymai, dėl įsidarbinimo, mokslų ir kt. Nuo šių įstatymų priklauso integracijos sėkmė. Iš Lietuvos atvyksta nuo 100 iki 1000 imigrantų. Vokietijoje yra imigrantų ir iš šių trečiųjų šalių: Azerbaidžano, Irano, Irako, Filipinų ir kitų Azijos šalių. Vokietijoje, priklausomai nuo to kokį spaudą dokumentuose turi žmogus, turės ir skirtingas sąlygas gauti socialinę paramą, švietimą ir kt.

ES ribose pašalinti apribojimai įsidarbinti. Pvz., Ispanijoje Vokietijos pilietis laisvai gali registruotis darbo biržoje ir ieškoti darbo. Vokietijoje trečiųjų šalių piliečiams yra sunkiau. Norint įsidarbinti, jo darbo vietą patikrina ar negali dirbti Vokietijos pilietis, po to ES pilietis ir tik tada (neatsiradus tinkamam kandidatui) gali dirbti trečiųjų šalių pilietis.

1 pav. „Emigracija ir imigracija Vokietijos žemėse“

Problematika. 6 savaites yra svarstomas prašymas gauti darbą. Darbdaviai dažniausiai nenori tiek laukti. Darbdavių netenkina investavimas pinigų, įrodinėjant darbuotojo tinkamumą ir kad nėra kito galinčio užimti jo vietą. Šeimos nariams atsivežti yra sudėtinga procedūra, todėl nėra daug „protų“ imigracijos. Be viso to yra imigranto atlyginimo ribojimas. Vokietija ieško aukštos kvalifikacijos darbuotojų, bet dėl įstatymo, kartais negali jų išlaikyti.

2008 m. prašė prieglobsčio („Aziul“) 22 085 asmenys, o kiek iš jų jį gavo, kita istorija (žr. 2 pav. „Imigrantų išsilavinimas“). Sezoniniai darbuotojai yra didžiausia grupė – 285 217. Šie asmenys gauna leidimą tik sezoniniam darbui, dauguma jų yra iš Rytų Europos šalių. IT specialistų atvyksta nedaug – 3906. Keičiama tvarka dėl studentų, nes anksčiau jie baigę mokslus turėdavo išvykti, o dabar stengiamasi juos išlaikyti Vokietijoje. Prašantys „aziul“ leidimus gauna ne visi. Bet negavę leidimo taip pat nėra išvaromi iš šalies. Jie „pakenčiami“ šalyje, bet negali nieko daryti, nei dirbti, nei mokytis.

Zuwanderergruppen 1991 bis 2008¹

	EU-Binnenmigration (EU-14)	Familien-nachzug	(Spät-) Aus-siedler einschl. Familien-ange-hörige	Jüdische Zu-wanderer	Asyl-bewerber	Werkver-tragsar-beitneh-mer	Saison-arbeitneh-mer und Schaustel-ler-gehilfen	IT-Fachkräfte ²	Bildungs-ausländer (Studien-anfänger)
1991	128.142		221.995		256.112	51.771	128.688		
1992	120.445		230.565		438.191	94.902	212.442		
1993	117.115		218.888	16.597	322.599	70.137	181.037		26.149
1994	139.382		222.591	8.811	127.210	41.216	137.819		27.922
1995	175.977		217.898	15.184	127.937	49.412	176.590		28.223
1996	171.804		177.751	15.959	116.367	45.753	197.924		29.391
1997	150.583		134.419	19.437	104.353	38.548	205.866		31.123
1998	135.908	62.992	103.080	17.788	98.644	32.989	207.927		34.760
1999	135.268	70.750	104.916	18.205	95.113	40.035	230.347		39.905
2000	130.683	75.888	95.615	16.538	78.564	43.682	263.805	4.341	45.652
2001	120.590	82.838	98.484	16.711	88.278	46.902	286.940	6.409	53.183
2002	110.610	85.305	91.416	19.262	71.124	45.446	307.182	2.623	58.480
2003	98.709	76.077	72.885	15.442	50.563	43.874	318.549	2.285	60.113
2004	92.931	65.935	59.093	11.208	35.607	34.211	333.690	2.273	58.247
2005	89.235	53.213	35.522	5.968	28.914	21.916	329.789		55.773
2006	89.788	50.300	7.747	1.079	21.029	20.001	303.429	2.845	53.554
2007	91.934	42.219	5.792	2.502	19.164	17.964	299.657	3.411	53.759
2008	95.962	39.717	4.362	1.436	22.085	16.576	285.217	3.906	58.350

Quelle: Statistisches Bundesamt, Bundesverwaltungsamt, Auswärtiges Amt, Bundesagentur für Arbeit

2. pav. „Imigrantų išsilavinimas“

Jais rūpinasi migracijos tarnybos. Ši žmonių grupė apgyvendinami pabėgėlių centruose, kurie padaryti iš buvusių kareivinių. Pabėgėliai gali išeiti iš centro, bet negali išeiti iš miesto. Didžiausia grupė yra čigonų, iš Senegalo. Centre gali gyventi tris mėn., pabėgėlis negali pasirinkti centro. Jį apgyvendina valdžia pagal tam tikrą formulę nustatę į kurį centrą jį apgyvendins.

Centrus po 500 žmonių suformuoja centrinė valdžia, po 3 mėnesių juos skirsto žemės valdžia, žemėse yra barakai į kuriuos „aziul“ patalpinami. Išskirstyti į žemių centrus žmonės apgyvendinami ir jų likimą sprendžia vietinė valdžia, kaip jai palankiau. Jie turi sunkumų, būna sužeistų po karo ar pan. Po vienerių metų gali bandyti gauti darbą, bet darbas siūlomas toks, kurio nedirba vokiečiai ir ES gyventojai. Nepaisant jų išsilavinimo jie gali dirbti tik „juodus“ darbus. Daugiausia šie žmonės yra diskriminuojami.

Kaip pagalbos teikimo pavyzdys – nevyriausybė organizacija, kurioje dirba lektorė Krystyna Michalski. Ši organizacija gavo finansavimą iš centrinės migracijos tarnybos migrantų konsultavimo paslaugoms vykdyti. Bus įkurta mobili konsultacinė agentūra. 25 % šio projekto finansuos patys. Be to Krystyna Michalski yra parašiusi paraiškas kitokiems projektams. Siekiama sukurti pagalbos tinklą tarp mobilios konsultantės ir visų centrų. Pagal I paraišką gaus 30 000 eurų metams, pagal II paraišką tikisi gauti 50 000 eurų. Psichologinio – socialinio konsultavimo centrai nėra pasiruošę teikti pagalbą „aziul“. Dabar yra ruošiamos programos tų įstaigų darbuotojų apmokymui dirbti su imigrantais.

Vokietijoje kitos šalies išsilavinimą pripažįsta tik turinčiųjų bakalauro, magistro diplomus ir tik iš ES šalių. Daktaro laipsnio nepripažįsta, medicinos daktarai turi mokytis Vokietijoje, kad gautų leidimą dirbti. Pvz., net ir grįžę ištremtieji negali dirbti Vokietijoje to paties darbo kokį dirbo šalyje, kurioje gyveno, pvz. mokytojai. NVO bendrauja su politikais, diskutuoja ir reikalauja, kad išsilavinimas būtų pripažintas. Šis klausimas sprendžiamas žemių lygmenyje.

16-oje federalinių žemių yra po švietimo ministeriją. Ministrai susitinka du kart per metus konferencijai. Ministrai diskutuoja apie kriterijus, kaip jie galėtų pripažinti kitų šalių išsilavinimą. Pirmas žingsnis padarytas – problema pripažinta, reikia rasti sprendimą. Europos socialinio fondo ir Vokietijos vyriausybės sukurtas bendras projektas kaip dirbti su pabėgėliais. Lėšos skirstomos: 50 % Europos sąjungos socialinio fondo lėšų, 40 % Vokietijos vyriausybės finansų ir 10 % savų lėšų. Šiuos projektus vykdo socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

Dar vykdoma programa „Xenos“ finansuojama ES lėšomis, nuo 2008 m. iki 2010 m. Jis vykdomas per visą Vokietiją. Per 2 metų laikotarpį buvo įgyvendinami 43 projektai. Projektų vykdytojai pamatė, kad dviejų metų yra maža pasiekti užsibrėžtų tikslų. Pagrindinis tikslas buvo 3000 pabėgėlių organizuoti mokymus, arba esamą išsilavinimą prilyginti vokiškam išsilavinimui. Tai buvo daroma visos Vokietijos mastu. Šlėzvingo – Holšteino žemėje jie bandė padėti 220 žmonių.

Darbo ministras padarė išvadą, kad Vokietija negali leisti sau tokios prabangos nepasinaudoti imigrantų išsilavinimu. Tikslas - konsultuoti ir suteikti darbą imigrantams. Buvo

ieškoma firmų norinčių su jais bendradarbiauti ir išnaudoti jų potencialą. Institucijas, kurios atsakingos už šių žmonių integraciją apmokyti tarpkultūrinių kompetencijų ir kvalifikuotai suteikti pagalbą imigrantams. Organizacijų darbuotojai mielai dalyvavo mokymuose, nes jiems tai buvo pateikta „iš viršaus“, valdžios lygmeniu, pateikta kaip dovana.

Projektas buvo parengtas kartu su pabėgėlių taryba. Kiti partneriai – asociacijos „PARITÄTISCHER“ nariai, mokymų ir konsultavimo centras, diakonijos organizacija vykdė konkretų darbą su žmonėmis. Partneriai džiaugėsi, kad projektas buvo sėkmingas jiems visiems. Reikėjo įdėti daug darbo, įrodinėjant politikams, kad tokie projektai reikalingi, kad reikia dirbti su imigrantais, kad negalima jų palikti likimo valiai. Projekto pasiekimas - įrodytas projekto tęstinumo reikalingumas. Jis bus tęsiamas iki 2013-10-31. Visos Vokietijos mastu skirta 30 mln. eurų šio projekto įgyvendinimui. Šio projekto vykdymui kaip partneriai yra pramonės ir amatų rūmai. Pramonės rūmai yra darbdavių organizacija, ji padeda imigrantui patekti į darbo rinką. Imigrantams iš trečiųjų šalių padedama mokytis ir įsidarbinti. Kaip partneris yra diakonijos kuriose vykdo tarpkultūrinius mokymus. Pasiekimas – pati Angela Merkel pasirašė susitarimą, kad imigrantai galėtų gauti darbo.

Visos 6 NVO kaip sąjunga susitarė, kad būtina dirbti su mokyklomis, nes ten daug imigrantų vaikų. Ten dirbantys pedagogai nėra paruošti dirbti su imigrantais, nesupranta jų problematikos ir nežino kaip spręsti iškilusius sunkumus.

2007 m. stambus verslininkas, kuris turėjo prisikvietęs daug imigrantų darbininkų, testamentu įkūrė fondą skirtą imigrantų integracijai lengvinti. Šio fondo vienas iš uždavinių yra padėti integruotis imigrantų vaikams. Į šį fondą galima rašyti paraišką paramai gauti, pvz. mokyklas pritaikyti imigrantų vaikams. NVO sąjunga nusprendė paruošti paraišką į tą fondą, ir gavo didelį finansavimą. Ten nurodyta, kad projektuose turi dalyvauti universitetai ir kitos švietimo sistemos dalys. Tame projekte bendradarbiaujama su vidaus reikalų ministerija, švietimo ministerija, migrantų konsultavimo centrais, Kylio universitetu, Hamburgo universitetas, kolegijomis ir kitomis mokymo įstaigomis.

Šlėzvigo – Holšteino žemėje yra 188 mokyklos, ten dirbantys mokytojai yra apmokomi dirbti su imigrantais. Sukurta speciali studijų programa mokytojams dirbti su imigrantų vaikais, jie gauna papildomą finansavimą. Projekto pagrindinis tikslas – imigrantų vaikams ir jaunuoliams sukurti geresnes sąlygas įsitvirtinti Vokietijoje. Ir kad mokytojai būtų paruošti dirbti su imigrantų vaikais. Šio projekto dėka, švietimo ir mokslo ministerija pripažino tokių studijų programų reikalingumą ir jie prisidėjo finansiškai, o tai jau realūs pokyčiai sistemoje. Imigrantų vaikai mokosi vokiečių kalbos. Kalbos mokėjimo lygis svarbus ir vokiečių vaikams - jie prieš

mokyklą yra tikrinami įvairiais aspektais, vienas iš jų yra kalba. Jei kalba yra prasta jie yra talpinami į atskiras grupes, kur yra papildomai mokomi kalbos.

Integracijos politika. Šiuo metu vyksta daug pasikeitimų žemių lygmenyje ir Vokietijos lygmenyje. Integracijos kursų metu supažindinami su Vokietijos kultūra, geografija, ekonomika ir t. t., tam skiriama apie 600 mln. Organizuojami kalbos kursai, imigrantai yra įpareigoti mokytis jei gauna paramą. Kalbų kursai neapmokami pabėgėliams. Gali juos lankyti jei apsimoka patys. Jiems leidžiama per mėnesį uždirbti iki 400 eurų. Yra nedidelė grupė žmonių kurie turi laikytis tokių reikalavimų, jie negali būti įtraukti į integravimo programas. Mokymosi metu duodami skirtingų lygmenų sertifikatai. Galinis (aukščiausias) lygmuo B1 jį pasiekęs gali gauti Vokietijos pilietybę. Be to, pilietybei gauti reikia 5 metus mokėti mokesčius ir 8 metus gyventi be teistumų. Laikomas testas, kuriame reikia atsakyti 310 klausimų, kurie yra iš įvairių sričių: istorija ir atsakomybė, gyvenimas demokratinėje aplinkoje, ir t. t. Net tikri vokiečiai šio testo neišlaiko.

2007 m. patvirtintas nacionalinis integracijos planas. Buvo sudaryta 10 darbo grupių, kurios nagrinėjo kalbos klausimus, švietimo, kultūros, mokslo ir t. t. Kai patvirtino, kad kalbų kursams buvo nustatyta per mažai valandų, po dviejų metų padidino valandų skaičių. Krystyna Michalski dirbo moterų ir vyrų teisių lygybės grupėje. Visos veiklos vadovė yra pati Angela Merkel. Integracijos plano vykdymo pasekoje buvo patvirtintos savanoriškos veiklos, be kurių projekto įgyvendinimas būtų neįmanomas. Plano pasekoje su atitinkamomis struktūromis NVO asociacija sukūrė savo išsipareigojimų rinkinį. Visos organizacijos išsipareigojo remti kalbos mokymus vaikų darželiuose.

Prikūreime daug gražių popierių, o ką jie mums duoda? Norim greitų rezultatų, bet tokie dalykai staiga nevyksta. Krystyna Michalski dirba šioje srityje 20 m. ir džiaugiasi, kad pagaliau kažkas pajudėjo. Šiuo metu pasikeitimai vyksta daug greičiau nei darbo pradžioje. Džiaugiasi, kad turi pagrindą (dokumentą, migracijos strategiją) savo darbui. Iš Vokietijos vyriausybės lėšų finansuojamas imigrantų konsultavimas, to anksčiau nebuvo. Dabar valdžia nori migracijos veiklas ir rezultatus vertinti, ieško kriterijų, kaip išmatuoti naudingumą. Nacionalinis migracijos planas tai žada. Ką gali Vokietijos vyriausybė, tą gali ir žemių vyriausybės. Plane numatyta įvairių veiklų, jų sritys: ankstyvas ir vidurinis mokymas, profesinis mokymas, svetingumo programa ir kt.

Savivaldybių lygmuo. Savivaldybėms duodama 250 000 eurų į metus, kad toliau vykdytų tas veiklas. Jie skirstomi projektiniu principu, įvairių iniciatyvų bei idėjų pagrindu. Pvz. Flensburge buvo sukviesti žmonės į apskrito stalo diskusiją, kartu parengė svetingumo, kultūros

programą. Ten įtraukti tokie punktai kaip sveikinimo laiškas atvykusiems, jų gimtąją kalbą. Įkūrė vertėjų biuro sistemą, vertėjai nebūtinai profesionalai, tiesiog mokantys kalbą savanoriai, galintys padėti bet kokiomis sąlygomis, net kartu eiti pas gydytoją.

Per 40 „miego“ metų buvo padaryta didelių nuostolių ekonomikai. Peržvelgus viską, belieka pasidžiaugti, kad padėtis po truputi gerėja. Šiandienos Vokietijos *Vizija*: „gyventi kartu, mokytis vieniems iš kitų, kurti ateitį, savitarpio supratime, būti visos žmonijos dalimi“.

Tiek trumpai apie imigracijos patirtį Vokietijoje, kuria pasidalijo ekspertė iš Vokietijos Krystyna Michalski.

El. laiškaitį parengė projekto EIF/2009/3/26/PG/2
elektroninio laiškaitio rengimo vadovė Agnieta Strodaitė.

Mūsų kontaktai:

<p>Vilniuje J. Tumo – Vaižganto g. 9/1-63a, LT-01108 Vilnius Įm. k. 225008220 <u>Direktorė Aida Adeikienė</u> Tel. +370 41 55 20 61; +370 41 55 20 61 El. paštas aida@nrda.lt, info@nrda.lt</p>	<p>Šiauliuose VšĮ Nacionalinė regionų plėtros agentūra Šiaulių filialas Vilniaus g. 88, LT-76285 Šiauliai <u>Šiaulių filialo direktorė Erika Vitkevičienė</u> Tel. +370 41 55 20 61; +370 41 55 20 61 El. paštas: erika@nrda.lt, info@nrda.lt</p>
---	--

Projekto partneris:

